

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1307/2566

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โจทก์ นาย พ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 420, ป.พ.พ. มาตรา 575, พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 4, พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8, พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 10, พ.ร.บ.ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 มาตรา 7

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องว่า โจทก์มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจตาม พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 แต่ พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 4 ให้คำนิยามความหมายของคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ว่า กระทรวง... และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา... รัฐวิสาหกิจใดจะเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายดังกล่าวได้นั้น คงมีแต่เฉพาะกรณีการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาเท่านั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงจากหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2550 เรื่อง การเพิ่มทุนของโจทก์ โดยจำเลยไม่คัดค้านว่า คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการซื้อหุ้นเพิ่มทุนโจทก์ของกระทรวงการคลัง ธนาคารออมสิน และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะทำให้โจทก์มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐถือหุ้นเกินร้อยละ 50 ก็ตาม แต่การเข้าถือหุ้นของหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวก็ไม่ทำให้ฐานะของโจทก์ในขณะจัดตั้งตามกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปได้ เมื่อตาม พ.ร.บ.ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 มาตรา 7 กำหนดให้กระทรวงการคลังซื้อหุ้นของโจทก์ได้ไม่เกินร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้วทั้งหมด การจัดตั้งโจทก์ตามกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่ได้มีความประสงค์ให้โจทก์มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจมาตั้งแต่ต้น โจทก์จึงไม่ใช่รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ อันจะตกอยู่ในความหมายของคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 คดีนี้โจทก์มิได้ฟ้องจำเลยโดยอ้างว่า จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเพียงอย่างเดียว แต่โจทก์ระบุชัดในคำฟ้องว่า การกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดและผิดสัญญาจ้างต่อโจทก์ โดยบรรยายฟ้องว่า ขณะจำเลยเป็นลูกจ้างโจทก์ในตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจสัมพันธ์ 2 มีหน้าที่ในการจัดทำเอกสารและเสนอข้อมูลเพื่ออนุมัติสินเชื่อ จำเลยไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ ส่งผลต่อการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ และทำให้โจทก์เสียหายไม่สามารถบังคับชำระหนี้จากลูกค้า และ ป. ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันได้ ขอให้จำเลยชดเชยค่าเสียหาย จึงเป็นการฟ้องขอให้จำเลยรับผิดทั้งมูลละเมิดและมูลผิดสัญญาจ้างแรงงาน ขณะจำเลยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจสัมพันธ์ 2 มีหน้าที่รับผิดชอบจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขออนุมัติสินเชื่อ ร่วมวิเคราะห์สินเชื่อกับหน่วยงานวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อให้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่ถูกต้องครบถ้วนเป็นประโยชน์ต่อการอนุมัติสินเชื่อ กลับนำเสนอขออนุมัติสินเชื่อของลูกค้ารายบริษัท ช. ต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโจทก์ โดยขอเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกันในที่ประชุมด้วยวาจาจาก ส. เป็น ป. ซึ่งไม่ได้นำเสนอเอกสารหลักฐานการตรวจสอบภาระหนี้สินของ ป. ที่ค้างชำระต่อธนาคาร ก. เกินกว่า 300 วัน เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติวงเงินสินเชื่อของคณะกรรมการบริหารของโจทก์ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติงานด้านสินเชื่อของโจทก์ในบทที่ 4 ข้อ 4.1.3 (5)

โดยเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อที่มีความสำคัญและต้องนำเสนอ ทุกครั้งที่มีการขออนุมัติสินเชื่อ การกระทำของจำเลยเช่นนี้จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามประกาศ ธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส.33/2551 เรื่อง การให้สินเชื่อในลักษณะที่เล็งเห็นว่าจะเรียกคืนไม่ได้ ข้อ 5.1 ข้อ 5.1.3 และข้อ 5.1.5 และคำสั่งโจทก์ที่ ธ.139/2551 เรื่อง สินเชื่อต้องห้ามและ สินเชื่อพิเศษแต่ละประเภท ข้อ 1.2 ข้อ 1.2.3 และข้อ 1.2.5 เป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง ย่อม เป็นการผิดสัญญาจ้างต่อโจทก์ หลังจากที่โจทก์อนุมัติสินเชื่อแล้ว บริษัท ช. ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ เพียง 13 งวด ค้างชำระเงินต้นถึง 60,000,000 บาท ทำให้โจทก์ต้องฟ้องบริษัท ช. และ ป. กับพวก ต่อศาลแพ่ง ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง ตามระเบียบ ประกาศ และคำสั่งโจทก์ของจำเลย แต่ที่โจทก์เรียกค่าเสียหายจากจำเลย เมื่อหนี้ ดังกล่าวศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาให้บริษัท ช. และ ป. ร่วมกันชำระเงิน 94,684,743.99 บาท พร้อมค่าชดเชยร้อยละ 18 ต่อปี จากต้นเงิน 60,000,000 บาท ให้แก่โจทก์ ทั้งยังให้บังคับจำนำยึด หุ้นของบริษัท ช. ออกขายทอดตลาดมาชำระหนี้ และให้บังคับจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ จดทะเบียนจำนองไว้เป็นประกันหนี้ ออกขายทอดตลาด หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้ให้ ครบถ้วนถูกต้อง ดังนั้น การจะกำหนดให้จำเลยต้องรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวทั้งหมดก็ย่อมเป็น การซ้ำซ้อนและเป็นการไม่สมควร การกำหนดค่าเสียหายให้จำเลยชดเชยคงต้องคำนึงถึงจำนวนเงิน ต้นทุนสินเชื่อตามจริงที่บริษัท ช. กู้ยืมไป และจำนวนเงินที่โจทก์ได้รับชำระแล้วในคดีตาม คำพิพากษาของศาลแพ่งหรืออาจจะได้รับชำระตามคำพิพากษาต่อไปโดยการบังคับจาก หลักประกัน คือ หุ้นของบริษัท ช. ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จดทะเบียนจำนอง และผู้ค้ำประกัน ประกอบเข้ากับการลดน้อยถอยลงของหลักประกันซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันดังกล่าวด้วย แต่การกำหนด ค่าเสียหายเป็นดุลพินิจซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาไม่อาจกำหนดให้ได้ จึงย่อนสำนวนไปให้ ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่า จำเลยควรรับผิดชอบต่อโจทก์เพียงใดตามนัยข้างต้นต่อไป

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชดเชยเงิน 117,555,593.31 บาท พร้อมค่าชดเชยผิดนัดใน อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 60,000,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จ แก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษแผนกคดีแรงงานพิพากษายืน โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกา แผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงและข้อเท็จจริงยุติโดยไม่มีคู่ความ โต้แย้งกันได้ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 ต่อมาในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ โจทก์มีระเบียบปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ (Credit Manual) โจทก์ออกคำสั่งที่ ธ.139/2551 เรื่อง สินเชื่อต้องห้ามและสินเชื่อพิเศษแต่ละ ประเภท เพื่อให้เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส.33/2551 เรื่อง การให้สินเชื่อ ในลักษณะที่เล็งเห็นว่าจะเรียกคืนไม่ได้ จำเลยเคยเป็นลูกจ้างโจทก์ ขณะจำเลยดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจสัมพันธ์ 2 มีหน้าที่รับผิดชอบจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขออนุมัติ สินเชื่อ ร่วมวิเคราะห์สินเชื่อกับหน่วยงานวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อให้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่ถูกต้องครบถ้วนเป็นประโยชน์ต่อการอนุมัติสินเชื่อ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 จำเลยนำเสนอ ขออนุมัติสินเชื่อของลูกค้านรายบริษัท ช. ต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโจทก์ ครั้งที่ 33/2553 และขอเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกันในที่ประชุมด้วยวาจา จากนางสาวสุภาพรเป็นนายปรีชา โดยไม่ได้

นำเสนอเอกสารหลักฐานการตรวจสอบภาระหนี้สินของนายปรีชาที่ค้างชำระต่อธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เกินกว่า 300 วัน ซึ่งมียอดหนี้ค้างชำระ 18,151,121 บาท เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติวงเงินสินเชื่อของคณะกรรมการบริหารของโจทก์ โจทก์อนุมัติสินเชื่อให้แก่บริษัท ช. ตามที่จำเลยนำเสนอ โดยมีการเบิกสินเชื่องวดแรกในวันที่ 16 ธันวาคม 2553 บริษัท ช. ผิดนัดชำระหนี้ให้แก่โจทก์ในงวดที่ 14 ตั้งแต่วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2555 โจทก์แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต่อจำเลย แล้วมีคำสั่งลงโทษให้จำเลยออกตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2556 โจทก์ฟ้องบริษัท ช. และนายปรีชา กับพวก รวม 6 คน ต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ผบ.5002/2557 คดีหมายเลขแดงที่ ผบ.3157/2559 ซึ่งศาลแพ่งมีคำพิพากษาให้บริษัทดังกล่าวและนายปรีชา กับพวก ร่วมกันชำระเงิน 94,684,743.99 บาท พร้อมค่าชดเชยร้อยละ 18 ต่อปี จากต้นเงิน 60,000,000 บาท ต่อมาโจทก์แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดต่อจำเลยกับพวก รวม 3 คน แล้วเห็นว่า ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำผิดของจำเลย เห็นควรให้จำเลยรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายดังกล่าวคืนแก่โจทก์ แล้วศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่า ฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความ การกระทำของจำเลยที่ไม่เสนอเอกสารหลักฐานภาระหนี้ของนายปรีชา อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งของโจทก์ที่ ธ.139/2551 และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส.33/2551 แม้ไม่ถือว่าเป็นการจงใจปกปิดข้อมูลต่อคณะกรรมการบริหารโจทก์ แต่เป็นการประมาทเลินเล่ออันเป็นละเมิดและผิดสัญญาจ้าง การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของคณะกรรมการบริหารโจทก์ต้องพิจารณาจากเงื่อนไขหลายประการประกอบกัน ไม่ใช่เฉพาะกรณีเรื่องภาระหนี้สินของนายปรีชาผู้ค้ำประกันเพียงอย่างเดียว เมื่อบริษัท ช. ผิดนัดชำระหนี้และเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หลังจากที่โจทก์ให้สินเชื่อไปนานถึง 1 ปีเศษ การกระทำของจำเลยยังห่างไกลต่อผลที่บริษัทดังกล่าวผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ ความเสียหายของโจทก์ไม่ใช่ผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลย จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษวินิจฉัยว่า คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจอันเป็นหน่วยงานของรัฐ ฟ้องจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ว่า เจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ ตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 8 แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องด้วยว่า การกระทำของจำเลยเป็นทั้งมูลสัญญาและเป็นทั้งมูลละเมิดทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ แต่ความเสียหายทั้งมูลละเมิดและมูลสัญญาดังกล่าวตามอ้างเป็นจำนวนเดียวกัน และพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องความสงบเรียบร้อยของประชาชน การพิเคราะห์ว่า จำเลยต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามฟ้องหรือไม่ จำต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ เสียก่อน จึงจะมีสิทธิดำเนินการในศาลได้ เมื่อโจทก์ไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลแรงงาน ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ข้อแรกว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องว่า โจทก์มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 แต่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 4 ให้คํานิยามความหมายของคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ว่า กระทรวง... และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา... รัฐวิสาหกิจใดจะเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายดังกล่าวได้นั้น คงมีแต่เฉพาะกรณีที่เกิดขึ้นตาม

พระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาเท่านั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงจากหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2550 เรื่อง การเพิ่มทุนของโจทก์ ท้ายคำร้องขออนุญาตฎีกาของโจทก์โดยจำเลยไม่คัดค้านว่า คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการซื้อหุ้นเพิ่มทุนโจทก์ของกระทรวงการคลัง ธนาคารออมสิน และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะทำให้โจทก์มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐถือหุ้นเกินร้อยละ 50 ก็ตาม แต่การเข้าถือหุ้นของหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวก็ไม่ทำให้ฐานะของโจทก์ในขณะจัดตั้งตามกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปได้ เมื่อตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 มาตรา 7 กำหนดให้กระทรวงการคลังซื้อหุ้นของโจทก์ได้ไม่เกินร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้วทั้งหมด การจัดตั้งโจทก์ตามกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่ได้มีความประสงค์ให้โจทก์มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจมาตั้งแต่ต้น โจทก์จึงไม่ใช่รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ อันจะตกอยู่ในความหมายของคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ประกอบกับคดีนี้โจทก์มิได้ฟ้องจำเลยโดยอ้างว่าจำเลยกระทำความผิดต่อโจทก์โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเพียงอย่างเดียว แต่โจทก์ระบุชัดในคำฟ้องว่าการกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดและผิดสัญญาจ้างแรงงานต่อโจทก์ โดยบรรยายฟ้องว่าขณะจำเลยเป็นลูกจ้างโจทก์ในตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจสัมพันธ์ 2 มีหน้าที่ในการจัดทำเอกสารและเสนอข้อมูลเพื่อขออนุมัติสินเชื่อ จำเลยไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ได้นำเสนอขออนุมัติวงเงินอนุมัติสินเชื่อลูกค้ารายบริษัท ช. โดยขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกันด้วยวาจาจากเดิมนางสาวสุภาพรเป็นนายปรีชา โดยไม่ได้นำเสนอเอกสารหลักฐานการตรวจสอบภาระหนี้สินของนายปรีชาตามระเบียบปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ ส่งผลต่อการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อและต่อมาบริษัท ช. ผิดนัดชำระหนี้ ทำให้โจทก์เสียหายไม่สามารถบังคับชำระหนี้จากลูกค้ารายดังกล่าวและนายปรีชาซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันได้ ขอให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายจึงเป็นการฟ้องขอให้จำเลยรับผิดทั้งมูลละเมิดและมูลผิดสัญญาจ้างแรงงานด้วย โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ก่อนฟ้องคดี โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ข้อสุดท้ายว่า จำเลยต้องรับผิดต่อโจทก์หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า โจทก์อุทธรณ์ในประเด็นเรื่องนี้มาแล้ว แต่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ไม่ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ในประเด็นดังกล่าวให้ เนื่องจากศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลแรงงานซึ่งไม่ถูกต้อง ดังที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไปก่อนแล้ว และเมื่อข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลฎีกาจะวินิจฉัยในปัญหาดังกล่าวได้ และเพื่อความรวดเร็ว ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยปัญหานี้ไปเสียทีเดียวโดยไม่ต้องย้อนสำนวนให้ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่ จากข้อเท็จจริงที่ยูติว่า ขณะจำเลยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจสัมพันธ์ 2 มีหน้าที่รับผิดชอบจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขออนุมัติสินเชื่อ ร่วมวิเคราะห์สินเชื่อกับหน่วยงานวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อให้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ถูกต้องครบถ้วนเป็นประโยชน์ต่อการอนุมัติสินเชื่อ กลับนำเสนอขออนุมัติสินเชื่อของลูกค้ารายบริษัท ช. ต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโจทก์ ครั้งที่ 33/2553 โดยขอเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกันในที่ประชุมด้วยวาจาจากนางสาวสุภาพรเป็นนายปรีชา ซึ่งไม่ได้นำเสนอเอกสารหลักฐานการตรวจสอบภาระหนี้สินของนายปรีชาที่ค้างชำระต่อธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เกินกว่า 300 วัน เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติวงเงินสินเชื่อของคณะกรรมการบริหารของโจทก์ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติงานด้านสินเชื่อของโจทก์ในบทที่ 4 การจัดเตรียมเอกสารขออนุมัติสินเชื่อ

ข้อ 4.1.3 รายงานข้อมูลพื้นฐาน (5) ข้อมูลลูกค้า และการตรวจสอบข้อมูลเครดิตกลาง (Credit Bureau) ของผู้เกี่ยวข้องในการขอสินเชื่อ เช่น ผู้ขอสินเชื่อ กรรมการ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หุ้นส่วน ผู้จัดการ ผู้ค้าประกัน เป็นต้น โดยเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อที่มีความสำคัญ และต้องนำส่งทุกครั้งที่มีการขออนุมัติสินเชื่อ การกระทำของจำเลยเช่นนี้จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส.33/2551 เรื่อง การให้สินเชื่อในลักษณะที่เล็งเห็นว่าจะเรียกคืนไม่ได้ ข้อ 5.1 ข้อ 5.1.3 และข้อ 5.1.5 ที่ให้สถาบันการเงินงดเว้นหรือระงับการให้สินเชื่อในลักษณะที่เล็งเห็นว่าจะเรียกคืนไม่ได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นการให้สินเชื่อที่ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานแสดงข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับตัวลูกหนี้หรือผู้ค้าประกัน หรือการให้สินเชื่อโดยไม่ได้มีการวิเคราะห์หรือประเมินฐานะหรือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้หรือผู้ค้าประกัน อย่างเช่นสถาบันการเงินผู้ประกอบกิจการด้วยความระมัดระวังพึงกระทำ และไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโจทก์ที่ ธ.139/2551 เรื่อง สินเชื่อต้องห้ามและสินเชื่อพิเศษแต่ละประเภท ข้อ 1.2 ข้อ 1.2.3 และข้อ 1.2.5 ซึ่งห้ามให้สินเชื่อที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้งดเว้นหรือระงับการให้สินเชื่อ เนื่องจากเป็นการให้สินเชื่อที่เล็งเห็นว่าจะเรียกคืนไม่ได้ ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส.33/2551 ดังกล่าว การไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ประกาศ และคำสั่งโจทก์ของจำเลยเช่นนี้ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง ย่อมเป็นการผิดสัญญาจ้างต่อโจทก์ หลังจากที่โจทก์อนุมัติสินเชื่อให้แก่บริษัท ช. ตามการกระทำที่ไม่ถูกต้องของจำเลยดังกล่าวแล้ว บริษัท ช. ชำระหนี้ให้แก่โจทก์เพียง 13 งวด ค่าชำระเงินต้นถึง 60,000,000 บาท ทำให้โจทก์ต้องฟ้องบริษัท ช. และนายปรีชา กับพวกรวม 6 คน ต่อศาลแพ่ง ความเสียหายที่เกิดขึ้นของโจทก์ดังกล่าว จึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามระเบียบ ประกาศ และคำสั่งโจทก์ของจำเลยข้างต้น เนื่องจากหากจำเลยนำเสนอเอกสารหลักฐานการตรวจสอบภาระหนี้สินของนายปรีชาที่ค้างชำระต่อธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เกินกว่า 300 วัน ซึ่งมียอดหนี้ค้างชำระจำนวนมากถึง 18 ล้านบาทเศษ ให้คณะกรรมการบริหารของโจทก์พิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว การตัดสินใจอนุมัติเงินกู้ให้แก่บริษัท ช. ของคณะกรรมการบริหารของโจทก์ย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เหมาะสมและถูกต้อง เพราะความน่าเชื่อถือของผู้ค้าประกันเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ ย่อมเป็นเหตุผลประกอบสำคัญที่คณะกรรมการบริหารของโจทก์ใช้ตัดสินใจในการอนุมัติเงินกู้ให้แก่บริษัทดังกล่าว ส่งผลให้โจทก์อาจไม่ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมากเช่นนี้ จึงหาใช่เป็นกรณีที่การกระทำของจำเลยยังห่างไกลต่อผลที่บริษัท ช. ผลิตไม่ได้ชำระหนี้โจทก์ ความเสียหายของโจทก์ไม่ใช่ผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยดังที่ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยไม่ แต่ที่โจทก์เรียกค่าเสียหายจากจำเลยจากการไม่ได้รับชำระหนี้จากการให้สินเชื่อแก่บริษัท ช. นั้น เมื่อหนึ่งดังกล่าวศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาให้บริษัทดังกล่าวและนายปรีชา กับพวกร่วมกันชำระเงิน 94,684,743.99 บาท พร้อมค่าชดเชยร้อยละ 18 ต่อปี จากต้นเงิน 60,000,000 บาท ให้แก่โจทก์ ทั้งยังให้บังคับจำหน่ายที่ดินของบริษัดังกล่าวออกขายทอดตลาดมาชำระหนี้ และให้บังคับจำหน่ายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้เป็นประกันหนี้ ออกขายทอดตลาด หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้ให้ครบถ้วนถูกต้อง ดังนั้น การจะกำหนดให้จำเลยต้องรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวทั้งหมดก็ย่อมเป็นการซ้ำซ้อนและเป็นการไม่สมควร การกำหนดค่าเสียหายให้จำเลยชดเชยให้แก่โจทก์คงต้องคำนึงถึงจำนวนเงินต้นทุนสินเชื่อตามจริงที่บริษัทดังกล่าวกู้ยืมไปจากโจทก์ และจำนวนเงินที่โจทก์ได้รับชำระแล้วในคดีตามคำพิพากษาของศาลแพ่งหรืออาจจะได้รับชำระตามคำพิพากษาต่อไปโดยการบังคับจากหลักประกัน คือ หุ่นของ

บริษัท ซ. ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จดทะเบียนจำนอง และผู้ค้ำประกัน ประกอบเข้ากับการลดน้อยถอยลงของหลักประกันซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันที่จำเลยกระทำผิดต่อระเบียบ ประกาศ และคำสั่งโจทก์ดังกล่าวข้างต้นด้วย แต่การกำหนดค่าเสียหายนี้เป็นดุลพินิจซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาไม่อาจกำหนดให้ได้ จึงยื่นสำนวนไปให้ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่า จำเลยควรรับผิดต่อโจทก์เพียงใดตามนัยข้างต้นต่อไป ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้ฟังขึ้นเช่นกัน พิพากษากลับ ให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายพร้อมค่าชดเชยผิดนัดให้แก่โจทก์ และให้ยื่นสำนวนไปให้ศาลแรงงานกลางกำหนดค่าเสียหายว่า จำเลยควรต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เพียงใด แล้วมีคำพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

องค์คณะ

จิราวรรณ สุญาณวนิชกุล · กิตติพงษ์ ศิริโรจน์ · สนิท ตระกูลพรายงาม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1307/2566>